Lietas Nr. C29345918
Lietas arhīva Nr. C-3459-18/27
ECLI:LV:RLPT:2018:1112.C29345918.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018.gada 12.novembrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnesis Uldis Apsītis,
tiesas sēžu sekretāre Linda Ločmele,
piedaloties prasītājas /pers. A/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/ un atbildētāja /pers. C/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2018.gada 29.maijā prasītāja /pers. A/ (turpmāk arī – prasītāja) Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā cēlusi prasību pret atbildētāju /pers. C/ (turpmāk arī – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2010.gada 16.novembrī prasītājai un atbildētājam piedzimis dēls /pers. E/. Pēc četriem gadiem no bērna dzimšanas puses pārtraukušas kopdzīvi, bērns palicis dzīvot pie prasītājas. Atbildētājs ik mēnesi sniedz bērna uzturam finansiālu palīdzību 100,00 EUR apmērā. Atsevišķos gadījumos, kad prasītāja lūgusi papildus atbalstu dēla audzināšanā un aprūpē, palīdzība tiek daļēji sniegta. Tomēr tā bijusi neregulāra, neprognozējama un maza. Ar atbildētāja sniegto materiālo palīdzību nav pietiekami, lai paēdinātu, apģērbtu, izglītotu, un apkoptu dēlu.

Norādīts, ka papildus līdzekļi nepieciešami sakarā ar dēla veselības stāvokli ziemās. Saslimšanas prasījušas regulāru ārstu apmeklēšanu, papildus ārstniecību ar medikamentiem, kā arī pastāvīgas nodarbības baseinā.

Prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 179.pantu un 177.pantu, norādot, ka atbildētājs nav nodrošinājis bērna aprūpi, viss bijis jādara un jāfinansē prasītājai.

Prasītāja uzskata, ka kopējie izdevumi par bērna uzturēšanu ir 390,00 EUR mēnesī, kas ietver maksu par pārtiku, skolu, medikamentiem, ārstu konsultācijām, sporta nodarbībām, apģērbu, kā arī proporcionālu bērna daļu par dzīvokļa apsaimniekošanas izdevumiem un komunālajiem pakalpojumiem.

Prasības pieteikumam pievienotajā uzturlīdzekļu aprēķinā norādīts, ka bērna ēdināšanai mājās mēnesī nepieciešami 150,00 EUR, apģērbam un apaviem mēnesī 60,00 EUR, medicīniskajiem pakalpojumiem 30,00 EUR mēnesī, mācību līdzekļiem un grāmatām 20,00 EUR mēnesī, kultūras pasākumiem 30,00 EUR mēnesī, sporta nodarbībām 50,00 EUR, īres un komunālajiem maksājumiem 50,00 EUR mēnesī.

Prasītāja aprēķinājusi atbildētāja uzturlīdzekļu maksājumu parādu par laiku no 2014.gada līdz 2018.gada maijam 493,00 EUR apmērā. Parāds veidojies kā starpība starp valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru un atbildētāja veiktajiem maksājumiem bērna uzturam.

Norādīts, ka prasītājas vidējā mēneša izpeļņa pēc nodokļu nomaksas nepārsniedz 500,00 EUR, prasītājas apgādībā ir vēl divi nepilngadīgi bērni.

Pamatojoties uz Civillikuma 70., 71., 73., 74.[1], 82., 177., 178.[1], 179., 181.pantu prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļu parādu 493,00 EUR, kā arī piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus dēla /pers. E/ uzturam 195,00 EUR mēnesī līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās darba algas.

[2] 2018.gada 10.jūlija tiesā saņemti atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētājs prasību neatzīst.

Norādīts, ka atbildētāja vidējā darba alga ir apmēram 410,00 EUR pēc nodokļu nomaksas. Tā kā atbildētājam nav tik liela alga, viņš maksātu bērna uzturam 129,00 EUR apmērā, 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās darba algas līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Atbildētājs uzskata, ka prasītāja ir pārspīlējusi bērnam nepieciešamās naudas summas. Atbildētājs uzskata, ka bērna uzturam mēnesī nepieciešami apmēram 200,00 EUR. Ne prasītājai, ne atbildētājam nav iespējams tērēt bērna uzturam lielāku summu.

Tā kā prasītāja saņem atalgojumu apmēram 500,00 EUR mēnesī, tad bērna vajadzībām nav iespējams tērēt 390,00 EUR mēnesī, jo prasītājas apgādībā ir vēl divi nepilngadīgi bērni.

Pēc kopdzīves pārtraukšanas ar prasītāju atbildētājs labprātīgi sniedz palīdzību bērna uzturam. Par uzturlīdzekļu apmēru un lielumu prasītāja ar atbildētāju nav vienojušies, tāpēc atbildētājam nav skaidrs, kāpēc atbildētājam būtu izveidojies uzturlīdzekļu parāds.

Atbildētājs norādījis, ka piekrīt maksāt uzturlīdzekļus bērna uzturam 129,00 EUR, bet nepiekrīt maksāt uzturlīdzekļus 195,00 EUR apmērā.

[3] 2018.gada 10.oktobrī atbildētājs iesniedzis papildus paskaidrojumus, kuros norādījis, ka kopš 2014.gada katras brīvdienas (no piektdienas līdz pirmdienas rītam) bērns dzīvo pie atbildētāja viņa dzīvesvietā. Arī brīvlaikus un atvaļinājumu atbildētājs pavada kopā ar dēlu. Kad dēls dzīvo pie atbildētāja, viņš pilnībā veic viņa aprūpi, uzturēšanu un uzraudzību. Bērns neatrodas prasītājas atsevišķā aizgādībā, kā to norādījusi prasītāja.

Papildus 100,00 EUR mēnesī, ko atbildētājs pārskaita prasītājai, viņš regulāri sniedz papildus atbalstu skaidrā naudā. Kad dēls dzīvo pie atbildētāja, atbildētājs pilnībā nodrošina viņa aprūpi un uzturu, organizē izklaides un kultūras pasākumu apmeklēšanu.

Tā kā starp pusēm nav panākta vienošanās par uzturlīdzekļu apmēru, tad atbildētājs uzskata, ka uzturlīdzekļu parāda 493,00 EUR apmērā piedziņai nav pamata.

Prasītājas uz atbildētāja kopdzīves laikā mēnesī bērna uzturēšanai bija nepieciešami 200,00 EUR, ievērojot prasītājas un viņas dzīvesbiedra ienākumu apmēru, prasītājai nav iespējams bērna uzturam mēnesī tērēt 390,00 EUR.

Ievērojot atbildētāja ienākumus, kā arī, ņemot vērā, ka bērns vismaz 2-3 dienas nedēļā dzīvo pie atbildētāja, atbildētājs lūdz tiesu noteikt uzturlīdzekļu apmēru minimālajā apmērā.

Ievērojot, ka atbildētājam un prasītājai ir līdzīgs materiālais stāvoklis, atbildētājs lūdz tiesu noteikt pusēm solidāru ar tiesas vešanu (tā

paskaidrojumos) saistīto izdevumu samaksu.

[4] Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve /pers. B/ prasību uzturēja uz tajā norādītajiem pamatiem. Paskaidroja, ka bērnam ir bijušas dažādas saslimšanas, kuru ārstēšanai ir nepieciešami līdzekļi. Bērns 2015.-2016.gadā ir apmeklējis logopēdu, bērns apmeklē baseinu. Norādīja, ka atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi vai transportlīdzekļi.

[5] Atbildētāja pilnvarotā pārstāve /pers. D/ tiesas sēdē lūdza prasību par uzturlīdzekļu parādu noraidīt, kā arī lūdza tiesu noteikt, ka atbildētājam ir jānodrošina uzturlīdzekļi bērnam valstī noteiktajā minimālajā apmērā. Sniedza paskaidrojumus, kas atbilst rakstveida paskaidrojumos norādītajiem. Paskaidroja, ka atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi vai transportlīdzekļi. Norādīja, ka atbildētājam nav iespējams sniegt uzturlīdzekļus bērna uzturam lielākā apmērā, jo atbildētāja mantiskais stāvoklis to nepieļauj. Paskaidroja, ka prasītāja ir pārspīlējusi bērna uzturēšanai nepieciešamo līdzekļu apmēru. Norādīja, ka bērnam nav veselības problēmu, kuru novēršanai būtu nepieciešami papildus līdzekļi.

Motīvu daļa

[6] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[7] No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecību /numurs/ kopijas (lietas 10.lapa), ir redzams, ka 2010.gada 16.novembrī dzimušā /pers. E/ māte ir prasītāja un tēvs – atbildētājs lietā.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 178.panta otro daļu ja vecāki dzīvo šķirti (..) bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmās un otrā daļas noteikumiem katra vecāka pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas gan uz tēvu un gan uz māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērniem izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Civillikuma 179.panta pirmajā daļā noteiktais vecāku pienākums uzturēt bērnu ir absolūts, beznosacījuma vecāku pienākums, vienīgi uztura prasības un saņemšanas apmērs saistīts ar vecāku mantas stāvokli.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Atbilstoši minētā likuma 10.panta pirmajai daļai, bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

No augstāk minētajām tiesību normām nepārprotami izriet, ka bērnu intereses ir prioritāras, un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savus bērnus ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi un mājokli, kā arī attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējas.

[9] Augstākās tiesas Senāts 2009.gada 16.decembra spriedumā lietā Nr.SKC-1089/2009 norādījis, ka jēdziens „bērna uzturēšana" saistīts ar Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā paredzētajiem kritērijiem, proti, bērna ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam), kas ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru.

Kā atzīts judikatūrā, tad piedzenamo uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai tiesai jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, jāizvērtē katra vecāka mantas stāvoklis un spēja tādu summu segt, jāsadala nepieciešamā uzturlīdzekļu summa proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim un ieguldījumam bērna uzturēšanai (*sk Augstākās tiesas Senāta spriedumi lietās SKC1068/2012; SKC-1024/2012; SKC-1391/2012; SKC-1459/2014*).

Arī Augstākās tiesas Senāta 2012.gada vispārinājumā "Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" ietverta atziņa, ka tiesai, izšķirto strīdu par uzturlīdzekļu piedziņu, ir jāvērtē bērna vajadzības, abu vecāku mantas stāvoklis un spēja bērna uzturam, garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanai nepieciešamo summu samaksāt.

Minētā kontekstā tiesai, izšķirot strīdu par uzturlīdzekļu piedziņu, ir jāizvērtē gan bērna vajadzības, gan abu vecāku mantas stāvoklis un spēja bērna uzturam, garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanai nepieciešamo summu maksāt.

[10] Tiesa atzīst, ka lietā nepastāv strīds par to, ka atbildētāja pienākums ir uzturēt bērnu un maksāt uzturlīdzekļus, bet pastāv strīds par bērna uzturam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru.

Līdz ar to tiesai jāvērtē bērna vecāku mantiskais stāvoklis un bērna reālās vajadzības un jānosaka uzturam nepieciešamā ikmēneša summa, no kuras vadīties, nosakot summu, kas būtu jādod katram no vecākiem atkarībā no viņa iespējām.

[11] No lietas materiālos esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2018.gada 1.okotobra izziņas Nr.18/2324601 redzams, ka atbildētāja darba ienākumi 2017.gadā bijuši 5456,45 EUR, kas ir vidēji 454,70 EUR mēnesī. 2018.gadā laikā līdz 2018.gada augustam (ieskaitot) atbildētājs guvis ienākumus 3957,27 EUR, kas vidēji ir 494,66 EUR mēnesī.

Ar Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.augusta informāciju Nr.8.16.1-4/222568 pierādīts, ka atbildētājs 2017.gadā guvis darba ienākumus 5456,45 EUR un 2018.gadā laikā no janvāra līdz jūlijam guvis darba ienākumus 3442,07 EUR (lietas 40.lapa).

Ar atbildētāja konta izdruku par laiku no 2017.gada 17.septembra līdz 2018.gada 17.septembrim pierādīts, ka atbildētājs kopumā šajā laikā atbildētājs guvis ienākumus 4793,98 EUR, kas ir vidēji 399,50 EUR mēnesī.

Lietā nav strīda, ka atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi.

Lietā nav strīda, ka prasītājas vidējie ienākumi mēnesī ir apmēram 500,00 EUR mēnesī pēc nodokļu nomaksas.

Tāpat ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem pierādīts, ka prasītājai ir vēl divi nepilngadīgi bērni (lietas 9., 11.lapa).

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasītājas un atbildētāja mantiskais stāvoklis ir ļoti līdzīgs.

[12] Saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto uzturlīdzekļu aprēķinu (lietas 18.lapa), kopējās izmaksas mēnesī par dēla /pers. E/ uzturēšanu prasītājai sastāda 390,00 EUR, kuras prasītāja pa pozīcijām sadalījusi šādi: 1) pārtika 150,00 EUR; 2) apavi un apģērbs 60,00 EUR; 3) medicīniskie pakalpojumi 30,00 EUR; 4) nepieciešamie mācību līdzekļi un grāmatas 20,00 EUR; 5) kultūras pasākumi 30,00 EUR; 6) sporta nodarbības - 50,00 EUR; 7) īres un komunālie maksājumi 50,00 EUR.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka nepieciešamo uzturlīdzekļu apmērā ir pārspīlēts, kā arī atbildētājam viņa mantiskā stāvokļa dēļ nav iespējams nodrošināt uzturlīdzekļus bērnam prasītājas aprēķinātajā apmērā.

[12.1] Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteikts, ka bērna uzturēšana ietver sevī ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot viņu sabiedriski derīgam darbam).

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Pie šādiem faktiem pieder vēstures notikumi, dabas notikumi, kā arī vispārzināmas uz pieredzi pamatotas patiesības. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms par vispārzināmu, izšķir tiesa. Tādējādi, tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus (*sal. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.–336.lpp.*).

Arī Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem utt. nav jāpierāda, ja tiesa atzīst tos par vispārzināmiem (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC-863/2011*).

Tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērna uzturēšanai ir nepieciešami izdevumi par ēdienu, mājokli, apģērbu un mācību līdzekļiem.

Izvērtējusi prasītājas iesniegtā bērna uzturēšanas izdevumu aprēķinā norādītājs pozīcijas par ēdināšanu, komunālajiem pakalpojumiem un nepieciešamajiem mācību līdzekļiem tiesa secina, ka aprēķinā ietvertās pozīcijas ir pamatotas un aprēķinā ietvertie izdevumi ir samērīgi.

[12.2] Uzturlīdzekļu aprēķina pozīcijā par apģērbu un apaviem norādīta summa vidēji 60,00 EUR mēnesī. Tātad prasītājas ieskatā bērna apģērbam un apaviem gadā ir nepieciešami 720,00 EUR.

Nav šaubu, ka bērnam ir nepieciešams gan apģērbs, gan apavi. Tāpat nav šaubu, ka par apģērbu un apaviem bērnam ir iespējams izlietot summu, kas ir lielāka par vidēji 60,00 EUR mēnesī.

Tomēr izdevumi bērna apģērbam un apaviem ir samērojami ar bērna vecāku mantisko stāvokli. Ievērojot lietas dalībnieku ienākumu apmēru, tiesa atzīst, ka izdevumi par bērnam nepieciešamo apģērbu un apaviem 60,00 EUR mēnesī ir pārmērīgi.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu, vadoties no dzīvē gūtiem novērojumiem, kā arī ņemot vērā pušu mantisko stāvokli, tiesa uzskata, ka samērīgi izdevumi apģērba un apavu iegādei septiņus gadus vecam bērnam būtu vidēji 30,00 EUR mēnesī.

[12.3] Prasītāja uzturlīdzekļu aprēķinā ietvērusi pozīciju 30,00 EUR mēnesī bērnam nepieciešamajiem medicīniskajiem pakalpojumiem.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē sniegusi informāciju, ka bērnam nav hronisku saslimšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

No lietas materiālos esošā izraksta no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes redzams, ka laikā no 2015.gada līdz 2018.gada augustam bērnam bijušas dažādas akūtas saslimšanas. Vienlaikus izrakstā norādīts, ka bērns ir praktiski vesels (lietas 67.lapa).

Citi pierādījumi, ka bērnam būtu nepieciešama kāda specifiska medicīniskā palīdzība, tiesai nav iesniegti.

Bez tam tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar Veselības aprūpes finansēšanas likumu un Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumiem Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" bērniem līdz 18 gadu vecumam valsts apmaksā visus neatliekamās palīdzības pakalpojumus, akūto saslimšanu ārstēšanu un plānveida palīdzību, tai skaitā līdz 18 gadu vecumam nav jāmaksā par ģimenes ārsta aprūpi un mājas vizītēm, ja pacienta dzīvesvieta ir ģimenes ārsta pamatdarbības teritorijā.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka bērna pilnvērtīgai attīstībai ir nepieciešami vitamīni, kā arī var būt nepieciešami medikamenti arī akūtu saslimšanu, piemēram, saaukstēšanās, ārstēšanai.

Ievērojot minēto, tiesa uzskata, ka situācijā, kad bērns ir praktiski vesels, bērnam nepieciešamajiem vitamīniem un medikamentiem varētu būt nepieciešami naudas līdzekļi 15,00 EUR mēnesī.

[12.4] Prasītāja aprēķinājusi bērnam nepieciešamos uzturlīdzekļus kultūras pakalpojumiem 30,00 EUR mēnesī, kā arī līdzekļus sporta nodarbībām 50,00 EUR mēnesī.

Tiesa neapšauba, ka bērna garīgai, intelektuālai un fiziskai attīstībai ir vēlami kultūras pasākumu apmeklējumi, kā arī sporta nodarbību apmeklējumi, ja vecāki to var atļauties nodrošināt.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka prasītājas norādītie izdevumi par kultūras un sporta pasākumiem, kas ir tieši saistīt ar bērna /pers. E/ uzturēšanu, ir vēlami, taču tādi tie ir iespējami tikai ar nosacījumu, ka abi vecāki uzturlīdzekļus šādā apmērā proporcionāli spēj nodrošināt.

[12.5] Ņemot vērā lietā noskaidrotos apstākļus par pušu mantisko stāvokli, tiesa atzīts, ka samērīgi izdevumi bērna /pers. E/ uzturam ir 300,00 EUR mēnesī.

Ievērojot, ka pušu mantiskais stāvoklis ir līdzīgs, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam 150,00 EUR apmērā mēnesī.

Tā kā atbildētājs labprātīgi maksā prasītājai uzturlīdzekļus bērna uzturam 100,00 EUR apmērā mēnesī, šī summa ieskaitāma no atbildētāja piedzenamajā uzturlīdzekļu summā.

[13] Atbildētājs paskaidrojumos norādījis, ka piekrīt sniegt uzturlīdzekļus bērna uzturam valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Tiesa uzskata, ka Ministru kabineta noteikumos noteiktā minimālā uzturlīdzekļu summa piedzenama tikai tad, ja personai, no kuras piedzenami uzturlīdzekļi, ir īpaši apstākļi, piemēram, darba nespēja (invaliditāte), kad viņš objektīvi nevar sniegt līdzekļus vispār vai var tos sniegt nepietiekošā apmērā (personas, kuras negūst ienākumus vispār).

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada tiesu prakses apkopojumā „Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērniem" norādīts, ka, vērtējot vecāku mantisko stāvokli, ir būtiski konstatēt ne tikai konkrētās personas mantisko stāvokli lietas izskatīšanas brīdi, bet arī tā faktisko iespēju nopelnīt jeb darbaspējas, kas ietver vecumu, izglītību, darba pieredzi, veselības stāvokli un citus personību raksturojošos faktus.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par apstākļiem, kas liegtu atbildētājam gūt ienākumus, līdz ar ko tiesa atzīst, ka atbildētajam kā personai darbspējīgā vecumā ir reālas iespējas rūpēties par sava bērna uzturēšanu.

Tāpat tiesa atzīst, ka nav pamata samazināt no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru tā iemesla dēļ, ka nedēļas nogalēs bērns dzīvo kopā ar atbildētāju.

Civillikuma 181.panta otrajā daļā noteikts, ka katram vecākam ir pienākums un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu. Šis noteikums piemērojams arī tad, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem.

Lietā nav strīda, ka bērns lielāko nedēļas daļu dzīvi pie mātes.

No loģikas un dzīvē gūtiem novērojumiem tiesa atzīst, ka bērna uzturēšanas izdevumi tam vecākam, kurš ikdienā rūpējas par bērnu un audzina to, vienmēr ir lielāki, nekā vecākam, kurš ar bērnu pavada mazāk laika.

Tāpēc tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā nav pamata piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna uzturam tikai valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

[14] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļu parādu 493,00 EUR. Uzturlīdzekļu parāds aprēķināts par laiku no 2014.gada līdz 2018.gada maijam, parādu veido starpība starp valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru un atbildētāja veiktajiem uzturlīdzekļu maksājumiem 100,00 EUR apmērā mēnesī.

Lietā nav strīda, ka starp prasītāju un atbildētāju nav noslēgta vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu uz to apmēru.

Prasītāja kļūdaini uzskata, ka atbildētājam ir izveidojies uzturlīdzekļu maksājumu parāds, kas piedzenams no atbildētāja tiesas ceļā, jo valstī noteiktā minimālā uzturlīdzekļu summa ir lielāka par summu, ko bērna izturam ik mēnesi maksā atbildētājs.

Prasību par uzturlīdzekļu piedziņu prasītāja tiesā cēlusi 2018.gada 29.maijā. Ar prasības celšanas brīdi prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu uzsākusi savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju.

Tā kā starp pusēm nav bijusi vienošanās par bērnam maksājamo uzturlīdzekļu apmēru, nav pamata uzskatīt, ka atbildētājam būtu radies uzturlīdzekļu parāds par laiku pirms prasītāja iesniegusi tiesā prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu 493,00 EUR apmērā ir noraidāma.

[15] Uzturlīdzekļi tiesas noteiktajā apmērā atbilstoši judikatūrai, kas izveidojusies attiecībā uz Civillikuma normas par vecāku pienākumu gādāt par bērnu uzturēšanu tulkojumu (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedums lietā Nr. SKC-556*), piedzenami no prasības iesniegšanas dienas tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu uzsākusi savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju.

Atbilstoši Civillikuma 177.pantam uzturlīdzekļu maksāšanas termiņš ir nosakāms līdz bērna pilngadībai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 72.panta noteikumiem spēja realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus ir pilngadīgām rīcībspējīgām personām. Līdz ar to pilngadīgajām rīcībspējīgām personām pašām rodas rīcībspēja un tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā, savukārt vecākiem prasības tiesības un tiesības saņemt bērnam pienākošos uzturlīdzekļus savā labā izbeidzas ar bērna pilngadību (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 20.novembra spriedums lietā Nr. SKC-2885-15).*

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami uzturlīdzekļi dēla /pers. E/ uzturam 150,00 EUR ik mēnesi, sākot no 2018.gada 28.maija līdz bērna /pers. E/ pilngadībai.

Ņemot vērā to, ka uzturlīdzekļu piedziņai ir ilgstošs raksturs, tiesa uzskata, ka ir lietderīgi ar spriedumu noteikt, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, lai ar tiesas sprieduma izpildi tiktu nodrošinātas bērnu tiesības un intereses saņemt uzturlīdzekļus.

[16] Lietā nav strīda, ka atbildētājs bērna uzturam katru mēnesi maksā 100,00 EUR, ko atbildētājs maksājis arī pēc prasības celšanas tiesā.

Tiesa atzīst, ka piedzenamo uzturlīdzekļu summā par laika periodu no prasības saņemšanas dienas tiesā - no 2018.gada 29.maija ir ieskaitāmi tie uzturlīdzekļu maksājumi, kurus /pers. C/ ir samaksājis /pers. A/ pēc prasības celšanas tiesā.

[17] Tiesa vērš pušu uzmanību uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, kas nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

[18] Atbildētājs paskaidrojumos lūdzis piedzīt tiesas izdevumus no prasītājas un atbildētāja solidāri.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta pirmo daļu tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Civilprocesa likums neparedz tiesas izdevumu solidāru piedziņu no prasītāja un atbildētāja, tāpēc, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.pantu, atbildētāja lūgums par tiesas izdevumu solidāru piedziņu ir noraidāms, bet tiesas izdevumi par labu valstij piedzenami no atbildētāja.

Tā kā atbildētājs labprātīgi pirms prasības celšanas un pēc prasības celšanas ir maksājis prasītājai uzturlīdzekļus bērna uzturam, tiesa atzīst, ka valsts nodeva par celto prasību aprēķināma no strīdus summas – tas ir – starpības no atbildētāja maksātās uzturlīdzekļu summas un tiesas noteiktā uzturlīdzekļu apmēra.

Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkts nosaka, ka prasībās līdz 2134 EUR, maksājama valsts nodeva 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 70,00 EUR. Ņemot vērā, ka starpība starp atbildētāja maksāto un tiesas piespriesto uzturlīdzekļu apmēru ir 50,00 EUR mēnesī, tad no atbildētāja piedzenama valsts nodeva 90,00 EUR apmērā par labu valstij (50,00 X 12 = 600; 15% no 600 = 90).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistīti izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un 42.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami izdevumi, kas radušies sakarā ar lietas izskatīšanu – ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu lietas dalībniekiem 4,24 EUR apmērā (lietas 3.lapa).

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu: valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts ienākumos - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42., 43., 39., 97. 189.-195.pantu, 204.[1] pantu, 205.pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 150,00 EUR (viens simts piecdesmit *euro*) apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2018.gada 29.maija līdz bērna /pers. E/ pilngadības sasniegšanai.

Piedzenamo uzturlīdzekļu summā ieskaitīt tos uzturlīdzekļu maksājumus, kurus /pers. C/, personas kods /personas kods/, ir samaksājis /pers. A/, personas kods /personas kods/, dēla /pers. E/, personas kods /personas kods/16, uzturam par laika periodu no 2018.gada 29.maija.

Noraidīt prasību daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu 493,00 EUR apmērā un prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 45,00 EUR apmērā mēnesī.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu 90,00 EUR (deviņdesmit *euro*), kas iemaksājama kontā Nr.LV55TREL1060190911200, Saņēmējs: Valsts kase, Reģistrācijas numurs 90000050138, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: civillieta Nr.C29345918.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,24 EUR (četri *euro* un 24 centi), kas iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: civillieta Nr.C29345918.

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu, maksājumu dokumenti, kas apstiprina valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu nomaksu valsts ienākumos, iesniedzami Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, 105.kabinetā vai nosūtāmi tiesai pa pastu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnesis U.Apsītis